די קענעדיען בענק אף קאממערס

דזשענעראל סטייטמענט

נאוועמבער 30, 1914

לייעבילטיס

נאוטס פון דער באנק אין צירקולאציאן		$ 14,942,557 68
דעפאזיטס .וואס טראגען ניט קיין איטערעסט	$ 41,690,512 29	
דעפאזיטס וואס טראגען יא איבער טערעסט איינשליסענדיג די איבער טערעסט ביז היינט צו טאג	139,818,297 45	181,508,809 74
שולדיג צו אנדערע בענק אין קענעדע		933,800 59
שולדיג צו די בענק און בענקינג קארעספאנדענטס אויסער קענעדע		11,163,568 73
ביללס פייעבעל		3,924,151 28
אקצעפטענסעס אונטער לעטערס אף קרעדיט		2,746,016 07
		215,218,904 09
ניט קיין אויסגעצאהלטע דיווידענדס		2,731 28
דיווידענד נומער 111 און באנוס, צאהלבאר דעם ערשטען דעצעמבער		525,000 00
אויסגעצאהלטער קאפיטאל	$ 15,000,000 00	
רעסט אקאונט	13,500,000 00	
בעלענס פון פראפיטען לויט פראפיט און לאסס אקאונט	1,117,763 27	29,617,763 27
		245,364,398 64

אסעטס

קאררענט קאין	$ 16,923,230 20	
דאמיניאן נאוטס	13,413,985 15	30,337,215 35
נאוטס פון אנדערע בענק	$ 2,019,301 00	
טשעקס אויף אנדערע בענק	5,197,975 85	
שולדען פון אנדערע בענק אין קענעדע	17,500 00	
שולדען פון בענק און בענקינג קאר־פאָרעיענטס אויסער קענעדע	5,782,385 67	13,017,162 52
דאמיניאן און פראווינציעל גאווערנמענט סעקיוריטיס		3,295,411 87
ניט העכער פון מארקעט ווערטה		1,791,071 90
ביי־טיטיש, אויסלענדישע און קאלאניעל פאבליק סעק־יוריטיס און קענעדיען מיוניסיפעל סעקיוריטיס		16,104,763 57
אייזענבאהן אין אנדערע באנדס, דעבענטשורס און סטאקס ניט העכער פון מארק ווערטה		8,926,859 91
קאלל און שארט לאאנס (ניט מעהר ווי 30 טעג) אין קענעדע אויף באנדס, דעבענטשורס און סטאקס		18,750,526 61
קאלל און שארט לאונס (ניט מעהר ווי 30 טעג) אויסער קענעדע		760,641 36
דע פאזיטס מיט ן פינאנס מיניסטער וועגען דעם צירקו־לאציאנס פאנד		132,168,482 26
אנדערע לויפענדע לאונס און דיסקאונטס אין קענעדע (אהן דעם אינטערעסט ראבאט)		10,419,594 36
אנדערע לויפענדע לאונס און דיסקאונטס אויסער קע־נעדע (אהן דעם אינטערעסט ראבאט)		2,746,016 07
לייעבילטיס פון קאסטומערס אונטער לעטערס אף קרע־דיט, ווי שוין דערמאהנט אין די לייעבילטיס		733,826 88
חובות וועגען אוועררייו (שוין נעהמענדיג אין אנ־בעטראכט דעם וואהרשיינליכען פערלוסט)		
ריעל עסטייט אויסער די באנק פרעמיסעס (אריינרעכע־נענדיג דעם ניט פערקויפטען בעלענס פון די פאריגע פרעמיסעס פון דער איסטערן טאונשיפ באנק)	$1,252,344 80	
אראברעכענענדיג דעם מארטגיידזש	100,000 00	1,152,344 80
מארטגיידזשעס אויף ריעל עסטייט פערקויפט ביי דער באנק		382,002 93
באנק פראמיסעס לויט קאסט, אראברעכענענ־דיג דיפרישיאיישאן	$ 4,986,991 69	
אראברעכענענדיג דעם מארטגיידזש אויף דער פראפערטי ערשט גע־קויפט	300,000 00	4,686,991 69
אנדערע אסעטס ניט איינגעשלאסען אין אויבענ־דערמאהנטען		91,486 56
		245,364,398 64

בעריכט פון די אדיטארס צו די שערהאלדערס פון דער קענעדיען באנק אף קאממערס

לויט די פראוויזישאנס פון סובסעקשאנס 19 און 20 פון סעקשאן 56 פון דעם באנק אקט, 1913, באריכטען מיר ווי פאלגט:

מיר האבען אונטערזוכט דעם אויבענגעדרוקטען בעלענס שיעט מיט דיא ביכער און וואוטשערס אין דער אפיס מיט די סערטיפייד ריטוירנס פון די בראנאנ־שעס און מיר האבען געקראגען אלע אינפארמאציאנען און ערקלערונגען וועלכע מיר האבען געפאדערט, און מיר זענען מיט דער מיינונג דאס די טרענסעקשאנס פון דער בענק וועלכע זיינען געקומען אונטער אונזער נאטיס זיינען געווען לויט די מאכט וואס די בענק האט.

מיר האבען פעטשעקט די קעש און מיר האבען ווערעפיצירט די אינוועסט־מענטס פון דער באנק אין איהר הויפט אפיס און אין איהרע הויפט בראנטשעס צו אן אנדער דאטום און מיט דער ווערעפיקאציאן פון דעם 30־טען נאוועמבער און מיר האבען געפונען דאס זיי האבען געשטימט מיט די איינטרעגע אין די ביכער פון דער באנק, וואס האבען דערצו א שייכות.

עס איז אונזער מיינונג דאס דער בעלענס שיעט איז ריכטיג געמאכט ווייזענדיג די אמת'ע און קארעקטע לאגען פון די געשעפטען פון דער באנק לויט אונזער בעסטע אינפארמאציאנען און ערקלערונגען וואס זיינען אונז געגעבען געווארען, און זיי די ביכער פון דער באנקווייזען

ט. הערדי וועבב, סי. א.
פון וועבב, ריעד, העגאן, קאללינגהעם און קא. } אדיטארס
דזשיימס מארוויק, סי. א.
פון מארוויק, מיטשעלל, פיעט און קא.

The
Canadian Bank of Commerce

נענעראל זשאפר

(פארטזעצונג פון פיידזש 4.)

קאמענדירען פאר'ן ערשטען רעגעפט איינ־צונעהמען דעם שונא, איז אפשר אויך ניט מעהר ווי אן עפעקט, א מין פייער־ווערק צו פערבלענדען די וועלט די אויגען.

אויף וויפיעל זשאפר איז ווייט פון דער געקינסטעלטער שיטה זאגען אונז ערות די שילדערונגען פון די זשורנא־ליסטען, זואס האבען איהם דא לעצטענס — נאך אזוי פיעל מיה — געמאכט א קאלעקטיווען בעזוך.

אויף אזא איינתאבייט האבען זיי זיך שוין אליין ניט געריכט. אין די איבערראשונג קלינגט ארויס פון יע־ענס בעריכט:

דעם אמת ווי שטעלט איהר זיך פאר דעם הויפט־קווארטיר? דאס הויז איז ארומגערינגעלט און פערשטעלט דורך עטליכע סטאנינעס סאלדאטען אויף פערד און אויף די פיס. אין אלע לעכער געהיים פאליציסטען, וואס זענען בערייט יעדע מינוט אייך אויפ'ן האלז ארויפצו־שפרינגען, אויטאמאביליען, קארעטען, עראָ־פלייגען, עשטאפעטען קומען און געהן אוועק, בריינגען צוטראגען און פיהרען אוועק געהיימע בעפעהלען. די שטימונג איז געהיימנישפול, און דארט אינוועניג זיצען די גענעראלען, מיט גערונצעלטע שטערענס, ארבעגערוסטע ברעמען, די אויגען אין מאפעס פערטרונקען און קלעה־רען...

האט איהר — זייט מוחל — א טעות.

הערט ווי ס'איז אין דער אמת'ן:

דורך א גרויסען לערינען הויף קומט מען אין א צווייטען אריין. דריי אדער פיער סאלדאטען געהן דורך, אונטער א האנגער שטעהט א אויטאמאביל (זשאפרס אוידאי) און א אויטאמאביל פיהרער ריי־ניגט זיי. די זשורנאליסטען געהען אריין אויף טרעפ. אין הינטער־גרונד פון, א ניט איבערגינען־ליכטיגען קארידאר עפענט זיך א טיהר. דארט איז דער שעף. אריין! זיי זענען אינוועניג, וואו זענען די גענערא־לען מיט דיא ערנסטע געזיכטער? דער צימער איז ברייט און ליכטיג צוויי פענ־סטער בעלייכטען איהם. עס שטעהען צוויי טישלעך אויף וועלכען ס'ליגען אנ־געלעגט עטליכע ביכער און פאפירען. די אויגען פאלען אויף א שווארצע טאבעלע וואס איז צוגעדעקט מיט דער קארטע פון מזרח־פרייסען, א קליינע גיס־אייזער־נע אויוועלע ווארימט. דאס איז אליע. אייז־ער אליין געהט ארום זשאפר און שווייגט ער טראגט ניט א מעלאל. פערגעסט ניט אז ערשט נעכטען [redacted] איהם די רעפוב־ליק די מיליטערישע [redacted] געשאנ־קען און שוין היינט טראגט [redacted] האט ער זיינגאר אין גאנצען אנגעטאן צוויי שטערענדלאך בלייטשיגע אראב פון זיינע מאנקעטען און קאלנער. אויפ'ן אק־סעל א דינער גאלדענער בענדיל. — דאס איז זשאפר.

ווי געפעהלט דאס אנך?

דאס איז דער בעריהמטער שעף און סאלדאט וואס טראגט איצט אזוי העלדע־מוטהיג דעם גורל פון אזוי פיעל, אזוי פיעל מענשליכע לעבענס!

די זשורנאליסטען האבען שוין זיי־ער גראטולאציאנס פארמאל אנגעגרייט, איינער א דרייסטער וויל צוגעהן און איהם „עפעס זאגען" אין נאמען פון זיינע קאָ־לעגען. פערקירצט דער שעף די צערעמא־ניע.

„דער עיקר איז איצט — צו ראטע־ווען דאס לאנד!"

— דאס לאנד איז שוין געראטעוועט!

— כאפט זיך ארויס דער זשורנאליסט.

זשאפרי שווייגט, און וואס זאל ער נאך זאגען מ'וואר ער זאל נאך עפעס זאגען. ער שווייגט אליין. צוגעהט מען זיך.... צופריעדען

זשאפרי'ס שווייגען האט אין פראנק־רייך א שם — ווי דאס שטיל־שווייגען פון ספינקס ניטא דאס כאל, אז מען זאל איהם דאס פערגעסען ווען מען רעדט וועגען איהם. די פראנצויזען לייגען זעהר פיעל געוויכט אויף א אייגענשאפט וואס זיי האבען ניט אלע. אז זאלא מאהלט זייר־נעם א טיפ — דוכט זיך אין „צוקאמענ־ברוך" — פערגעסט ער ניט צו בעמערקען אז דער בעטרעפענדער איז א „ניכטער־ער". א סמן אז ניט אלע זיינע טיפען זענען „ניכטערע".

זשאפר רעדט — מיט זיין שווייגען דאס איז זיין שפראך. „זשפר' דער שווייג־גער", רופט איהם דער „מאטען", וואס רעדט דורך זשפרי'ס א דעקלעראציע און איהר וועט זעהן ווי מעסיג ער איז אין זיי־נע אייגענשאפטס־ווערטער. קומט איהם אויס צו בעטיטלען זיינס א זייג קען ער בשום אופן צו איהם קיין פאסיגער בע־צייכנונג ניט צוגעפוגען. „גלענצענד" „אויסגעצייכענט"? „ענטשיידען" — דאס לאזט ער פאר אנדערע. נאך לאנגען ישוב־הדעת קלייבט ער זיך אויס א „גו־טען זייג" א „צופריערענשטעלענדעס" זייג. א. ז. וו.

און זאל עס ניט פלינגען קיין פראזע! פיר יענע, — דאס לאנד פון בערג און פעל זען, וואו ער איז געבוירען — האט איהם אבגעגעבען א סך פון איהר כאראקטער, אונבעזיגנבארקייט, איינגע'עקשנטען ווי־לען און ביידעוודיגע שווייגזאמקייט. אביסעל פון דער נאטור'ס סודות'דיגע אייביגקייט און שטארקייט רוהט אויפ'ן ברייט־שולטערדיגען, עטוואס שווערלי־כען „פאפא־זשאפרי" . . .

נעדיינקט איהר נאך טאלסטאי'ס „קריעג און פריעדען"?

דארט האט איהר א געוויסען „קו־טוזאוו" דער הויפט־קאמאנדיר פון דער גאנצער רוסישער ארמעע.

קוטוזאוו ווי טאלסטאי מאקלט איהם איז א פאלקס־העלד. אין ווי אפט דער־מאהנט ער אויף מיט זיין כאראקטער אן זשאפרי'ן. בעמערקט אז איך זאג מיט זיין כאראקטער, מיט זיין איינפאכקייט אין ניט מיט עפעס אנדערש. אנדערש וואו צוגעהן זיך די צוויי קאלעגען אין צוויי גענעראלעצטע וועגען, וועלכע וועלען זיך קיינמאהל ניט בעגעגענען. קוטוזאוו איז א פאלשטענדיגער „פאטאליסט" וואס עס דארף קומען קען בסיילא ניט פער־הינדערט ווערען — טראכט ער זיך, אין דארום איז עס ביי איהם גאנץ נאטירליך ווען, בעת זיינע גענעראלען פון שטאב האל טען אב א סטראטעגישע בעראטהונג, פערגינט ער זיך גאר צו האפען א דרעמעל.

זשאפרי איז פונקט דער קאנטראסט פון קוטוזאוו'ן. ער איז ירהרעוודיג און אקטיוו. מיט קוטוזאוו'ס אידען איז ניט, צו זיצען ביים פייער און טרוימען פון פערגאנגענע אדער נאך ניט צו געקומענע הלומות, — אבער ניט אנצופיהרען מיט א מיליאן־קעפיגע ארמעע אויפ'ן שלאכט־פעלד. זשאפרי אין גענגענטהייל איז אי־ער בערצייגט אז דער אויסגאנג פון שלאכט ליגט אין א גרויסער מאס אין זיינע הענ־דען ער איז פעראנטווארטליך, פאר זיין לאנד און געוויסען.

וועגען קוטוזאוו'ן זאגט טאלסטאי: „ער האט בכלל גארניט געגעדט וועגען זיך, ניט געשפיעלט קיין רא'לע, שטענדיג אויסגעוויזען ווי א פראסטער געוועהנלי־כער מענש, און גערעדט פראסטע געוועהנ־ליכע זאכען".

דאס זעלבע, אהן איין ווארט צוא ענדערען, קען געזאגט ווערען וועגען זשאפרי'ן.

ווען אלע צייטונגען האבען געהויבען ביז'ן הימעל זיין היסטאָרישען זיעג ביי דער מארן, זאגט צו איהם א גענעראל:

— איהר פערדיענט רוהם שעף!

— ווען אליין זיך אויסלאזען ווי אזוי וויל — ענטפערט זשאפרי — וועל איך האבען פערדיענט אויף דער עלטער דאס ביסעל רוה אזן, מיין הייזקע. —

וואס וואלט שוין אנ'אנדערער אויף זיין ארט ניט געזאגט. וויפיעל פראזיא־לאגיע ער וואלט דערביי אוועקגעלעגט. ווייסט ער דען ניט דער גרויסער זשאפרי אז די מארע איז — אין אזוינע פעלע — זיך צו ווייזען גרויס און „העלדיש"?

זיך אברוהען אויף דער עלטער אין א הייזקע! ווי איינפאך, שעהן און מילד דאס קלינגט!

מאשקע קאהן

איינענטליך וואלט איך איהם גע־קענט אברופען מיט זיין אלטען, וועלס בעקאנטען נאמען געארג בראנדעס. אבער דערצו בין איך נישט מעהר דרייסט גע־נוג. איך האב גאר וואס איבערגעלייענט דאס לעצטע העפטעל פון נימאיעווסקיס „מיסל ניעפאדלעגלא" פון דער היינטיגער וואך. איך בין גאווהר געווארען גאר מאר־גע זאכען. איך האב־גראב די אויגען און איך שעהם זיך. ערשטענס: בראנדעס איז גאר פשוט א „זשיד". ער איז גאר ניט קיין געארג בראנדעס, גאר עפעס א געארג מאר־ריס קאהען בראנדעס איז ער. נאטירליך מאך איך דאס בקצור און זאג אענפאך מאשקע קאהען. זיין טאטע, ווער איך גע־וואהר, איז געווען א האנדלאריזש, און זיין זיידע איז געווען א „ראבין" אין האמבורג דאן. דער דאזיגער מאשקע קאָ־הען האט אין זיך נישט קיין שום ביסעל אויפריכטיגקייט און קיין שום ביסעל עהרליכקייט. איין איינפאכער קאריע־ריסט איז ער, איינער, וועלכער איז קיינ־מאל נישט געווען אויסקלייבעריש אין די מיטלען, דורך וועלכע א מענש קען קומען צו עבעס א מדרגה. אין גאר דער אויב־

שער רעקלאמע האט ער צו פערדאנקען דעם גאנצען גערודער און געפילדער, וועל־כען ער האט אנגעמאכט ביז היינט אין דער וועלט. אומעטום געפינט מען ביי איהם גאר בעריהמעריי און איינרייד'עניש און איך זיינע מיינונגען וועגען ליטעראַ־טען און וועגען וועגדונגען אין דער ליטע־ראטור זענען געגריינדעט גאר אויף שאר־לאטאניזם און אויף אינטערעסען צום אייגענעם נוצען. און פון וואנען ווייסט דאס אלעס די „מיסל ניעפאדלעגלא?" זי ווייסט עס פון עפעס א בראשורקע פון איינעם עפעס א דר. פילאזאפיע סי־מאנסען. דער דאזיגער גליקליכער ענטדע־קער האט דאס אלעס ענטדעקט. איינער האט גליק און ענטדעקט איקס־שטראהלען און ראדיום, און איינער ענטדעקט, אז בע־ארג בראנדעס איז גאר א מאשקע קאהען. חוץ דעם בין איך געוואהר געווארען, אז בראנדעס האט ליעב געהאט פון אייביג אן דעם סיסטעם פון בע'גולג'ען אנדערע. ענטוועדער ער שרייבט איבער גאנצע ווערק פון פרעמדע ווערק אדער ער גיט זיי איבער מיט קליינע ענדערונגען. דיא

דעם גאנצען גערודער און געפילדער, וועל־כען ער האט אנגעמאכט ביז היינט אין דער וועלט. אומעטום געפינט מען ביי איהם גאר בעריהמעריי און איינרייד'עניש און איך זיינע מיינונגען וועגען ליטעראַ־טען און וועגען וועגדונגען אין דער ליטע־ראטור זענען געגריינדעט גאר אויף שאר־לאטאניזם און אויף אינטערעסען צום אייגענעם נוצען. און פון וואנען ווייסט דאס אלעס די „מיסל ניעפאדלעגלא?" זי ווייסט עס פון עפעס א בראשורקע פון איינעם עפעס א דר. פילאזאפיע סי־מאנסען. דער דאזיגער גליקליכער ענטדע־קער האט דאס אלעס ענטדעקט. איינער האט גליק און ענטדעקט איקס־שטראהלען און ראדיום, און איינער ענטדעקט, אז בע־ארג בראנדעס איז גאר א מאשקע קאהען. חוץ דעם בין איך געוואהר געווארען, אז בראנדעס האט ליעב געהאט פון אייביג אן דעם סיסטעם פון בע'גולג'ען אנדערע. ענטוועדער ער שרייבט איבער גאנצע ווערק פון פרעמדע ווערק אדער ער גיט זיי איבער מיט קליינע ענדערונגען. דיא

זיי האבען ניט אלע. אז זאלא מאהלט זייר־נעם א טיפ — דוכט זיך אין „צוקאמענ־ברוך" — פערגעסט ער ניט צו בעמערקען אז דער בעטרעפענדער איז א „ניכטער־ער". א סמן אז ניט אלע זיינע טיפען זענען „ניכטערע".

זשאפר רעדט — מיט זיין שווייגען דאס איז זיין שפראך. „זשפר' דער שווייג־גער", רופט איהם דער „מאטען", וואס רעדט דורך זשפרי'ס א דעקלעראציע און איהר וועט זעהן ווי מעסיג ער איז אין זיי־נע אייגענשאפטס־ווערטער. קומט איהם אויס צו בעטיטלען זיינס א זייג קען ער בשום אופן צו איהם קיין פאסיגער בע־צייכנונג ניט צוגעפוגען. „גלענצענד" „אויסגעצייכענט"? „ענטשיידען" — דאס לאזט ער פאר אנדערע. נאך לאנגען ישוב־הדעת קלייבט ער זיך אויס א „גו־טען זייג" א „צופריערענשטעלענדעס" זייג. א. ז. וו.

און זאל עס ניט פלינגען קיין פראזע! פיר יענע, — דאס לאנד פון בערג און פעל זען, וואו ער איז געבוירען — האט איהם אבגעגעבען א סך פון איהר כאראקטער, אונבעזיגנבארקייט, איינגע'עקשנטען ווי־לען און ביידעוודיגע שווייגזאמקייט. אביסעל פון דער נאטור'ס סודות'דיגע אייביגקייט און שטארקייט רוהט אויפ'ן ברייט־שולטערדיגען, עטוואס שווערלי־כען „פאפא־זשאפרי" . . .

נעדיינקט איהר נאך טאלסטאי'ס „קריעג און פריעדען"?

דארט האט איהר א געוויסען „קו־טוזאוו" דער הויפט־קאמאנדיר פון דער גאנצער רוסישער ארמעע.

קוטוזאוו ווי טאלסטאי מאקלט איהם איז א פאלקס־העלד. אין ווי אפט דער־מאהנט ער אויף מיט זיין כאראקטער אן זשאפרי'ן. בעמערקט אז איך זאג מיט זיין כאראקטער, מיט זיין איינפאכקייט אין ניט מיט עפעס אנדערש. אנדערש וואו צוגעהן זיך די צוויי קאלעגען אין צוויי גענעראלעצטע וועגען, וועלכע וועלען זיך קיינמאהל ניט בעגעגענען. קוטוזאוו איז א פאלשטענדיגער „פאטאליסט" וואס עס דארף קומען קען בסיילא ניט פער־הינדערט ווערען — טראכט ער זיך, אין דארום איז עס ביי איהם גאנץ נאטירליך ווען, בעת זיינע גענעראלען פון שטאב האל טען אב א סטראטעגישע בעראטהונג, פערגינט ער זיך גאר צו האפען א דרעמעל.

זשאפרי איז פונקט דער קאנטראסט פון קוטוזאוו'ן. ער איז ירהרעוודיג און אקטיוו. מיט קוטוזאוו'ס אידען איז ניט, צו זיצען ביים פייער און טרוימען פון פערגאנגענע אדער נאך ניט צו געקומענע הלומות, — אבער ניט אנצופיהרען מיט א מיליאן־קעפיגע ארמעע אויפ'ן שלאכט־פעלד. זשאפרי אין גענגענטהייל איז אי־ער בערצייגט אז דער אויסגאנג פון שלאכט ליגט אין א גרויסער מאס אין זיינע הענ־דען ער איז פעראנטווארטליך, פאר זיין לאנד און געוויסען.

וועגען קוטוזאוו'ן זאגט טאלסטאי: „ער האט בכלל גארניט געגעדט וועגען זיך, ניט געשפיעלט קיין רא'לע, שטענדיג אויסגעוויזען ווי א פראסטער געוועהנלי־כער מענש, און גערעדט פראסטע געוועהנ־ליכע זאכען".

דאס זעלבע, אהן איין ווארט צוא ענדערען, קען געזאגט ווערען וועגען זשאפרי'ן.

ווען אלע צייטונגען האבען געהויבען ביז'ן הימעל זיין היסטאָרישען זיעג ביי דער מארן, זאגט צו איהם א גענעראל:

— איהר פערדיענט רוהם שעף!

— ווען אליין זיך אויסלאזען ווי אזוי וויל — ענטפערט זשאפרי — וועל איך האבען פערדיענט אויף דער עלטער דאס ביסעל רוה אזן, מיין הייזקע.

וואס וואלט שוין אנ'אנדערער אויף זיין ארט ניט געזאגט. וויפיעל פראזיא־לאגיע ער וואלט דערביי אוועקגעלעגט. ווייסט ער דען ניט דער גרויסער זשאפרי אז די מארע איז — אין אזוינע פעלע — זיך צו ווייזען גרויס און „העלדיש"?

זיך אברוהען אויף דער עלטער אין א הייזקע! ווי איינפאך, שעהן און מילד דאס קלינגט!

$1.00 פריי

TILLSON'S ROLLED OATS

$1.00 פריי

יעדען פרייטאג אבענד

יעדען פרייטאג אבענד

וויטע אינזער מתנה מאן

באזוכען אייער הויז — אין 5 פארשועדענע געגענדען — און אויב איהר וועט איהם עמפפאנגען ביי אייער טהיר מיט אן אפענעם פעקעדזש פון דעם געזונדטען און נארהאפטען

טיללסאנ'ס אאטס

אין אייער האנד וועט איהר געווינען א דאללאר — אונזערע אידישע אגענטען וועלען אייך באזוכען — און איהר וועט קע־נען ביי זיי ארדערען א טרייל פעקעדזש בלויז פיר 30 סענט

פארגעסט ניט איהר קענט א $1.00 פריי געוואהנען. איהר דארפט אימער קויפען און געברויכען

טיללסאנ'ס אאטס

Canadian Cereal and Flour Mills, Limtied

ער איז גאנץ. איינפאך א ליטעראַרישער גנב. און דאן: דער דאזיגער בראנדעס אזוי ווי ער איז א זשיד, איז ער א גוטער בדבר. און קען דארדורך נישט זיין מעהר קיין שופט אין דעם פויליש־אידישען סכסוך. די דאזיגע עטליכע ווערטער פאר־לען מיר גאנץ בעזונדערס אין דיא אויגען אריין דורך זייער אייזערנע, געזונדע לאָ־גיק האב איך אפילו געקענט זאגען אויף צוריק, אזוי אז דער שרייבער פון יענע שורות איז א קריסט, איז ער דאך א גוטער בדבר, און דארדורך קען ער שוין ניט מעהר זיין אישופט אין דעם אידיש־פוילישען סכסוך, אבער איך זאג דאס ניט. דער סכסוך געהט מיך היינט גאר נישט אן. מיך אינטערעסירט היינט גאר דיא גע־שטאלט פון געארג בראנדעס, ווי זי זעהט היינט אויס אין פוילען.

צוויי און זיעבעציג יאהר איז ער יעצט אלט, דער דאזיגער קענינג אויף דעם גע־ביעט פון דער ליטעראטור־קריטיק, דער אונערמידליכער קעמפפער פאר פריי אייט און פאר דעם פרייען געראנק זינט מעהר ווי פופציג יאהר, ווייס איז זיין קאפ און אויף דעם קנייטשען־פוילען גע־זיצט איז אבגעדרוקט דאס צייכען פון דעם גרויסען גייסטעס־אדעל. אלע עהרען, וואס א ליטעראטור איז אין שטאנד צו געבען איינעם פון איהרע געטרייע, זיי האט ער אלע געהאט. די ביידע האלב־קוגלען פון דער וועלט זיינען פול מיט זיין רוהם. איבסען האט זיינע ערשטע ליטע־ראַרישע טריט געמאכט אונטער זיין ליי־טונג, און ניעטשע האט צו איהם געשריי־בען דאס לעצטע וואָרט זיינס. איבער־הויפט וואלט דער גאנצער ניעטשע געבלי־בען פרעמד דער וועלט נאך לאנג, לאנג, ווען נישט ער, — דאס זאגט ניעטשע אליין. און אט קומט א „מיסל ניעפאד־לעגלא", און מיט צעהן פאדערשטריכען מאכט זי א סוף צו דעם דאזיגען אין גאנצען. אבגעמעקט א געארג בראנדעס פון דער ערד און אין עק. עפעס א סטאַ־ניסלאוו טור שרייבט אין נאמען פון עפעס א קאנדאר סימאנסען און עפעס איין אנדזיי ניעמאיעווסקי, דרוקט עס. אין דאס אלעס. ווייל דער דאזיגער געארג בראנדעס איז געווען אזוי אונפארזיכטיג און האט געשריבען אין א צייטונג עטלי־כע ווערטער, אז די איצטיגע אויפפיהרונג פון די פאליאקען בנוגע צו אידען איז נישט אזוי זעהר צו לויבען און אין אפשר אויך נישט פאליטיש קלוג עס ווערט טרייעריג אין דער נשמה, ווען מען קוקט זיך ארום.

עס איז אבער געווען אויף א צייט, ווען דער דאזיגער געארג בראנדעס האט נאך ניט געהאט געשריבען, די פאר ווער־טער, וועלכע ער האט יעצט געשריבען — און דענסמאל האט דער נאמען בראנ־דעס, אונזער יערוי בראנדעס" גאר אנ־דערש געקלונגען אין גאנץ פוילען פון איין עק ביז צום אנדערען.

און איין אנדער בילד ליעגט יעצט פאר מיר אויף מיין שרייב־טיש: דער קאפ טיעף שווארץ און דאס געזיכט ערעל־בלייך. די קורץ געשווירענע האהר האבען א ווידערשפעניגע גהיזוג, וועלכע פאלט אין שטערען אריין, און דער שטערען אויר־בען ביי דער נאז וואָרצעל האט א טיעפען קנייטש, דעם קנייטש, וועלכען מען גע־פינט אפט ביי גייסטעס־מענשען. און די אויגען שפריצען פונקען און ארום דיא ערעלע ליפען זעהט זיך יענער צונג, וועל־כער צייכענט אזוי זעהר אויס דעם דענ־קער פון נאטס גנאד. ס'איז דאס בילד פון געארג בראנדעס פון פאר דרייסיג יאהר. עס איז די צייט, ווען ער האט אין וואר־שוי געמאכט זיין דענקווירדיגען בעזוך.

און ווען ער האט יענע צייט נישט אליין מיטגעלעבט, און ווער עס האט ניט אלעס געזעהן מיט די אייגענע אויגען, דעם וועט מען קיין בילד פון די דעמאָל־דיגע טעג נישט געבען קענען. איין אמת'־ער קולט, ווי איך האב איהם ביז דענס־מאל צוליעב א מענשען נאך קיינמאל ניט געווארען. א מין יום טוב איז געווען אין גאנץ ווארשוי. גרויס קליין אין אלט און יונג האבען געערדט נאר פון בראנ־דעס'ן. די צייטונגען האבען יעדען אין דער פרעס און יעדען אוועגע געגאנגען אין פאלטען לאנגע ארטיקלען וועגען איהם. וואו ער איז געשטאנען און וואו ער איז געגאנגען, אלעס איז געווארען נאטירט. דאס הויז, וואו ער האט געוואהנט, איז געווען בעלאגערט. די ליטעראטען זיינען נישט אבגעטראטען פון איהם אויף א מינוט לאנג. עס האט גאר געפעהלט, אז איינער, א שרייבער, זאל קומען און זאל פלוצלונג מאכען די ענטדעקונג, אז גע־ארג בראנדעס איז איינענטליך גאר ניט קיין פרעמדער, גאר ער איז פון פאטערס צד אדער פון מוטערס צד א שטיקעל פאר־ליאק . . .

אם בעסטען וועט כאראקטעריזירט יענע טעג א ווייז, וועלכער איז דענסמאל געשטאנען אין וויץ בלאט "קוריער שווי־אנטעגנשני", און וועלכער איז מיר גע־בליבען אין געדעכטניס, א הויז ווירטה ווילל זיך לאזען העכערען דעם פריין פון א וואָהנונג, ווייל דאס פענסטער געהט ארויס אויף א הויז, וואס איז נאהענט צו א הויז, וואו עס וואהנט א מענש, וועל־כער איז בעקאנט מיט א מענש, וועלכער האט געזעהן מיט זיינע אייגענע אויגען, ווי איינער האט געגעבען די האנד־גשיכ־ براڈנעדעס'ען.

און נאך א ווייז איז מיר געבליבען אין געדעכטניס פון דעמאָלס, וועלכער גיט א פארשטעלונג פון יענע טעג: צוויי סטודי־שעס שטעהען און שמועסען. „האסטו איהם געזעהן?" — זעלבסט פערשטענד־ליך. — „נו? — ער איז געשטאנען און האט קריטיקירט. — „אלעמען צוגעמאכט?" — ניין יעדען בעזונדער — כאנסטי־לען און פרויען אין איין חדר? חלילה! יעדען אין א בעזונדער. צוגוט. מען קויפט א בילעט פאר א רובעל און מען געהט אריין. איז ער פארבונדן מיט איינעם און האט אבקריטיקירט. געהט דער אדרוים און דער נעקסטער קומט אריין דער ארויס און דער נעקסטער קומט אריין אזוי געהט עס דעם גאנצען טאג.

געארג בראנדעס איז דענסמאל געווען דער פאפולערסטער נאמען אין וואָרשא. נאטירליך, דענסמאל — איידער ער האט געשריבען דעם אומגליקליכען ארטיקעל, אז די אייפפיהרונג פון די פאליאקען בנוגע צו אידען איז נישט אזוי זעהר צו לויבען. אין אט איז געקומען דער ארטיקעל. נאכרישער בראנדעס! צו וואס האט עס דיר געצאהלט א רובל פון פופציג יאהר איז געווארען אוועקגעשיקט און אבגע־לאָזען, ווי א ווינציג שטוביבעל, א מענש, וועלכער האט א טינטער, האט דאס גע־כאכט מיט עטליכעטראפען מינוט. אין נאטירליך איז דאס א מענש, וועלכער קלאגט וועגען „אויפריכטיגקייט און עהרליכקייט".

אין אט זעהען מיר: נישטא מעהר קיין געארג בראנדעס און פארהאן איז נאר א מישקע קאהען!

דוד פרישמאן.
(היינט)

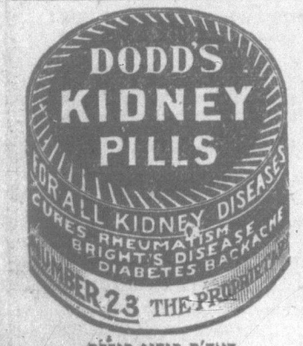

דאד'ס קידני פיללס

פאר אלע בירען קראנקהייטען פאר רהר מאטיזם, ברייד דעזיז און שטעכעניש